

Aanwijzingen voor patiënten met een open gipsverband

Patiënteninformatie

Inhoudstafel

1. Inleiding.....	3
2. Belangrijkste complicaties	3
2.1. Afsnoering door zwelling.....	3
2.2. Trombose	4
3. Belangrijke tips	6
3.1. Gipsbeschadiging voorkomen	6
3.2. Valpreventie	6
3.3. Infectiepreventie.....	6
3.4. Krukken	7

Deze publicatie is een uitgave van de dienst spoedgevallen, in samenwerking met de dienst communicatie van het Regionaal ziekenhuis Heilig Hart Leuven.

Versienummer: 1.0

Datum van afwerking: september 2017

Alle rechten voorbehouden

Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd en/of verspreid zonder schriftelijke toestemming van de eigenaar, aan te vragen via communicatie@hhleuven.be

1. Inleiding

Een gipsverband heeft de bedoeling de beenderen en gewrichten te immobiliseren zodat deze kunnen genezen. Eveneens is er een duidelijke pijnvermindering door deze immobilisatie.

Er zijn twee soorten gipsmateriaal: kalkgips en synthetische gips. Op spoedgevallen worden uitsluitend kalkgipsen aangebracht. Deze zijn half open zodat de zwelling van het gegipste lidmaat nog kan toenemen zonder bijkomende gevolgen.

2. Belangrijkste complicaties

2.1. Afsnoering door zwelling

Hoe ontstaat het?

Na een breuk en/of kneuzing zal het lidmaat als natuurlijke reactie beginnen te zwellen. De zwelling kan nog toenemen na het aanleggen van de gipsspalk waardoor deze kan afsnoeren.

Hoe kan ik dit helpen voorkomen?

- Hoogstand van het lidmaat, voornamelijk tijdens de eerste dagen. Dit wil zeggen dat het lidmaat best hoger ligt dan het hart.
 - Armgips: de hand steeds hoger dan de elleboog houden.
 - Beengips: leg het beste enkele kussens onder het been, terwijl je zelf plat gaat liggen (voet hoger dan de knie).
- Ijsapplicatie: coldpacks koelen ook doorheen het gips!

Wat zijn de mogelijke symptomen?

- Voortdurend toenemende zwelling van vingers of tenen, vooral indien deze blauwrood, zwartblauw of wasbleek worden. Je kunt dit zelf controleren door op je nagels te drukken: deze moeten eerst wit en nadien snel terug rood worden.

- Stoornissen in de gevoeligheid van vingers of tenen in de vorm van slapen, kriebelen, tintelen of het gevoel dat er mieren over de huid lopen. Deze verschijnselen betekenen een gevaar wanneer ze optreden, toenemen of verergeren.
- Steeds toenemende en na uren erger wordende pijn.

Wanneer neem ik contact op met de spoedgevallendienst?

- In eerste instantie kun je proberen het gips open te knippen, wat uit elkaar te trekken en een nieuwe – minder strakke – windel aan te brengen.
- Indien de klachten met het losser maken van het gips niet verdwijnen, dient er contact opgenomen te worden met de spoedgevallendienst.

2.2. Trombose

Hoe ontstaat het?

Wanneer je een gips moet dragen, wordt een lidmaat onbeweeglijk gemaakt. Dit veroorzaakt een vertraging van de bloedcirculatie en kan het risico op bloedklonters (trombose) verhogen.

Vooral volwassenen die een beengips moeten dragen, hebben een verhoogd risico op een veneuze trombose. Dit geldt ook voor mensen met spataders, zwangere vrouwen en mensen met een beperkte mobiliteit. Het risico wordt per patiënt in kaart gebracht door een vragenlijst die je wordt overhandigd of wordt bevestigd door de spoedarts. Mogelijk zal er anti-trombosemedicatie toegediend en voorgeschreven worden in de vorm van dagelijkse inspuitingen of medicatie.

Hoe kan ik dit helpen voorkomen?

Om de bloedsomloop te stimuleren en om spierafbraak te voorkomen, is het belangrijk dat je de gewrichten die niet rond je ingegipste arm of been vastzitten, beweegt. Doe de oefeningen een paar keer per dag en minstens vijf keer na elkaar.

Armoefeningen

- Als je elleboog niet is ingegipst, probeer dan je elleboog een aantal keren te buigen en te strekken. Maak drie tellen lang een stevige vuist en strek vervolgens de vingers in drie tellen.
- Houd regelmatig je arm boven je hoofd. Draai rondjes met de schouder, ga in een voorovergebogen houding staan en maak een roerende beweging.

Beenoefeningen

- Bovenbeengips: Span de dijspieren regelmatig aan door het been op te tillen. Span de kuitspieren aan door je tenen te bewegen.
- Onderbeengips: Plooi en strek je knie

Bij kinderen

- Laat je kind ieder kwartier minstens tienmaal de vingers of de tenen buigen en strekken. Zorg dat dit gebeurt zonder hulp van de 'goede' hand.
- Laat je kind – als het gipsverband het toelaat – de elleboog of de knie minstens tienmaal buigen en strekken.
- Als je kind door het gips de enkel, de knie of de heup niet kan bewegen, kan het wel elk kwartier minstens tienmaal de spieren aanspannen.

Wat zijn de mogelijke symptomen?

Ter hoogte van het been:

- Een vrij snel optredende zwelling van één been
- Een zwaar gevoel of pijn
- Een rode, blauwachtige of witte verkleuring van het been
- Het gevoel een zweepslag te hebben gekregen in de kuit

Algemeen:

- Plotseling optredende kortademigheid

- Plotseling ontstane prikkelhoest
- Pijn bij zuchten en hoesten
- Hartkloppingen en/of flauwvallen
- Bloed opgeven
- Benauwdheid en/of pijn op de borst
- Bleke gelaatskleur en/of transpireren
- Lichte stijging van de lichaamstemperatuur

Wanneer neem ik contact op met de spoedgevallendienst?

Meteen wanneer deze symptomen zich voordoen!

3. Belangrijke tips

3.1. Gipsbeschadiging voorkomen

- Maak gips nooit nat of steek het nooit in water
- Steun nooit op de gips

3.2. Valpreventie

- Doe gesloten schoenen aan de goede zijde
- Beklim geen trappen met krukken

3.3. Infectiepreventie

Bij jeuk is de verleiding groot om te gaan krabben.

- NIET doen:
 - Met een scherp of puntig voorwerp onder het gipsverband gaan. Op die manier kun je wondjes veroorzaken die infecteren.
 - Ook talkpoeder is uit den boze.
- Wat kan WEL:
 - Gebruik van een haardroger (lage stand, best koude lucht)
 - Een antigeur en –jeukspray (Comfort Aid) is te verkrijgen bij de apotheker.

3.4. Krukken

Adressen waar je terecht kan voor krukken:

- Onze spoedgevallendienst (enkel te koop)
- Je plaatselijke mutualiteit
- Apotheker

